

KIESRAAD

Aan de Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Onderwerp
Advisering door de Kiesraad

Geachte heer Pechtold,

Inleiding

Op het terrein van het kiesrecht en aanverwante onderwerpen is veel in beweging. De Kiesraad heeft met belangstelling de ontwikkelingen gevolgd die de afgelopen maanden op dit terrein hebben plaatsgevonden. Hij doelt hierbij in het bijzonder op het verwerpen door de Eerste Kamer van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 131 van de Grondwet dat de directe verkiezing van de burgemeester mogelijk moest maken en de daarop volgende totstandkoming van het zogenoemde Paasakkoord, onder meer behelzende de aankondiging van de intrekking van het wetsvoorstel tot wijziging van het kiesstelsel voor de Tweede Kamer (kamerstukken 29 986) en de aankondiging van een wetsvoorstel dat er toe strekt de voorkeurdrempel voor de Tweede-Kamerverkiezingen te verlagen. Over het ontwerp van dit laatste wetsvoorstel heeft de Kiesraad u onlangs advies uitgebracht. Ook heeft de Kiesraad kennisgenomen van het voornemen een Burgerforum in te stellen met als taak een advies uit te brengen over een nieuw kiesstelsel, het voornemen de gemeenteraadsverkiezingen te spreiden en het voornemen het stemmen in een willekeurig stemlokaal binnen de eigen gemeente in de Kieswet te regelen. In deze brief vraagt de Kiesraad echter uw aandacht voor de meer uitvoeringstechnische onderdelen van de Kieswet en het Kiesbesluit.

Modernisering en technische aanpassingen van de Kieswet

In de memorie van toelichting bij het ingetrokken voorstel van wet tot wijziging van het kiesstelsel voor de Tweede Kamer stelt de regering dat het wenselijk is de Kieswet en het Kiesbesluit te moderniseren en aan te passen aan de praktijk.¹ Daarbij wordt aangegeven dat er bewust voor gekozen is de discussie over de

Datum
18 oktober 2005

Ons kenmerk
2005-0000237088

Onderdeel
secretariaat

Inlichtingen
E.B. Pronk
T 4288771
F

Uw kenmerk

Blad
1 van 4

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.minbzk.nl

¹ Kamerstukken II, 2004/2005, 29 986, nr. 3, blz. 5.

Datum
18 oktober 2005

Ons kenmerk
2005-0000237086

Onderdeel
secretariaat

Blad
2 van 4

wijziging van het kiesstelsel niet te belasten met wijzigingen in de Kieswet die losstaan van het nieuwe kiesstelsel. De modernisering zou pas na de verkiezingen van 2007 gestalte moeten krijgen. In de toelichting worden enkele elementen uit de Kieswet genoemd die naar het oordeel van de regering modernisering zouden behoeven.

De aangekondigde modernisering van de Kieswet, het Kiesbesluit en de modellenregeling heeft de instemming van de Kiesraad. Deze modernisering vergt een breed onderzoek naar de gewenste wijzigingen, waarbij diverse partijen betrokken zullen moeten worden. De Raad deelt dan ook het standpunt van de regering dat een volledige modernisering niet meer voor de verkiezingen van 2007 gerealiseerd kan worden. Om één en ander zo snel mogelijk daarna te realiseren, adviseert de Kiesraad u nog deze kabinetsperiode met dit project te starten. Voorts adviseert hij u enkele technische aanpassingen van de Kieswet wél voor de verkiezingen van 2007 te realiseren. De Raad zou het spijtig vinden als deze aanpassingen wederom worden uitgesteld in verband met andere politieke prioriteiten op het terrein van het kiesrecht. Hij heeft de indruk dat wijzigingen in de Kieswet en het Kiesbesluit op uitvoeringstechnisch terrein zijn blijven liggen vanwege politiek meer in de belangstelling staande onderwerpen. Zo heeft hij, al dan niet op verzoek, over bepaalde onderdelen advies uitgebracht waarop geen actie door het Ministerie is gevolgd. De Kiesraad wijst hier op zijn adviezen van 18 januari 2002 over stemmen op dinsdag, van 30 augustus 2002 naar aanleiding van de verkiezingen in dat jaar, van 18 maart 2003 over een goedkeuringsprocedure voor de software voor de berekening van de uitslag bij de verkiezingen, van 16 mei 2003 over de artikelen V 1 en W 2 van de Kieswet en van 11 december 2003 over het tijdstip van de verkiezing van de Eerste Kamer. De Raad heeft er begrip voor dat deze adviezen vooralsnog zijn blijven liggen, maar acht het ongewenst indien benodigde of wenselijke wijzigingen van de Kieswet ook op langere termijn geen doorgang vinden.

Advisering door de Kiesraad

De Kiesraad is graag bereid u van dienst te zijn bij de verdere modernisering van de regelgeving op het terrein van het kiesrecht. Graag verneemt hij dan ook van u of, en zo ja, over welke onderwerpen, u behoefte heeft aan zijn advies. In zijn advies van 18 oktober 2004 over het conceptwetsvoorstel tot wijziging van het kiesstelsel voor de Tweede Kamer, heeft de Kiesraad al enkele punten genoemd die naar zijn oordeel wijziging behoeven. Een belangrijk voorbeeld is de procedure van kandidaatstelling. Politieke partijen kunnen op basis van de huidige regelgeving slechts op één dag gedurende zes uur de kandidatenlijsten in persoon inleveren. Hier zijn ook andere varianten denkbaar. Zo gaf de Kiesraad in overweging in de Kieswet een periode voor kandidaatstelling op te nemen. Graag zou de Kiesraad u nader advies willen uitbrengen over dit onderwerp.

Datum
18 oktober 2005

Ons kenmerk
2005-0000237086

Onderdeel
secretariaat

Blad
3 van 4

Een andere suggestie voor advisering door de Kiesraad betreft het beëindigen van het lidmaatschap van vertegenwoordigende organen. De Kiesraad was na de kabinetsformatie in 2002, toen mevrouw Bijlhout zich acht uur na haar benoeming als staatssecretaris terugtrok, voornemens u advies over dit onderwerp uit te brengen. Door haar terugtrekking als staatssecretaris ontstond de vraag, of haar Kamerlidmaatschap enkel door haar benoeming als staatssecretaris beëindigd was. Omdat de Kiesraad had vernomen dat het ministerie over dit onderwerp zelf met een wetsvoorstel zou komen, heeft hij besloten dit wetsvoorstel af te wachten. Voor zover de Raad bekend, ligt dit onderwerp thans echter stil bij uw Ministerie.

De recente uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State inzake artikel X 5 van de Kieswet met betrekking tot het beëindigen van het raads- en statenlidmaatschap, geven echter wederom aanleiding de regeling inzake het beëindigen van het lidmaatschap van vertegenwoordigende organen tegen het licht te houden.² Zonder en detail op deze uitspraken in te gaan, meent de Kiesraad dat door deze uitspraken niet in alle gevallen duidelijk is op welk tijdstip het lidmaatschap van de raad of provinciale staten eindigt. Ook is de procedure voor het beëindigen van het lidmaatschap anders dan door ontslag en het verstrijken van de zittingstermijn onduidelijk. Dit is uiterst ongewenst. Daarnaast is het in het kader van de dualisering van het provincie- en gemeentebestuur de vraag of het college van gedeputeerde staten onderscheidenlijk burgemeester en wethouders een rol zou moeten spelen bij het beëindigen van het lidmaatschap wegens het niet langer voldoen aan de vereisten voor het staten- of raadslidmaatschap of het vervullen van een onverenigbare betrekking.

Het is de Kiesraad voorts bekend dat de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken in samenwerking met het ministerie werkt aan een vernieuwing van de modellen die bij de verkiezingen worden gehanteerd. In uw brief van 22 juni jl. aan de Kiesraad heeft u reeds aangekondigd dat u voornemens bent hem over de wijziging van de modellen om advies te vragen. De Kiesraad wacht de adviesaanvraag hierover af.

Werkprogramma 2006

Ten slotte merkt de Kiesraad op dat er - net als voor 2005 - geen werkprogramma voor de Kiesraad voor het jaar 2006 is vastgesteld. Op grond van de Kaderwet adviescolleges had dit werkprogramma op Prinsjesdag naar de Kamer gezonden moeten worden. De Kiesraad heeft uw ambtsvoorganger in zijn brief van 16 maart jl. laten weten niet zozeer te hechten aan de totstandkoming van een werkprogramma. In eerdere jaren is ook gebleken dat in september nog

² Zie de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 28 april 2005, nr. 200409814/1 en 14 juli 2005, nr. 200503978/1.

Datum
18 oktober 2005

Ons kenmerk
2005-000237086

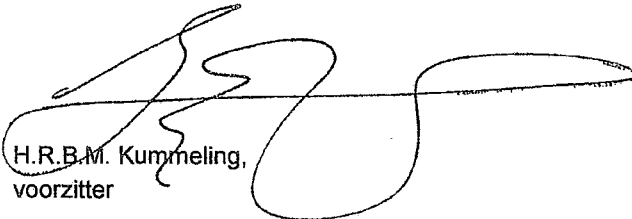
Onderdeel
secretariaat

Blad
4 van 4

niet bekend is over welke onderwerpen de Kiesraad in het daarop volgende jaar om advies gevraagd zal worden. Indien echter gewerkt zal worden aan een verdere modernisering van de Kieswet en de Kiesraad zal over onderdelen hiervan om advies worden gevraagd, ligt de vaststelling van een werkprogramma echter in de rede.

Graag wacht de Kiesraad uw reactie af.

Hoogachtend,

H.R.B.M. Kummeling,
voorzitter

E.B. Pronk,
secretaris

